

POMERANČ

U Čáslavských vychovali tři dcery a syna. Nejdřív přišla na svět Hana, v roce 1935. Pět roků po ní Eva a po dalších dvou letech, v květnu 1942, Věra. Dlouho to vypadalo, že když osud neseslal otci vytouženého syna, dal mu ve Věře kluka v sukních: od narození měla široká ramena, jako kluci mívají, a šli s ní čerti, což se tenkrát holkám ještě běžně nedělo.

Když se pak v roce 1945 narodil ještě nejmladší Vašek, byla rodina kompletní. (Jiříček, který přišel na svět jako druhý v pořadí, zemřel na zápal mozkových blan.) Žili v Karlíně, v činžovním bytě v tehdejší Královské (a dnešní Sokolovské) ulici, hned u tramvajové zastávky. Když tam tramvaj brzdila, obzvláště v noci, malou Věru to plašilo: vždycky se jí při tom, válečnému děcku, vybavilo, jak se za války při náletech a podobných zvucích utíkávaly s maminkou schovat do sklepa.

Rodičovské role byly doma rozdělené. Maminka byla starostlivá a otec moudrý, zdálo se, že má přehled úplně o všem. Věra si z dětství zapamatovala krámek s lahůdkami, který otec vedl na Poříčí. Často tam chodívala s maminkou, která pro obchod vyráběla bramborový salát a pár dalších pochutin. Když měli rodiče moc práce, hlídala Věra v poříčském parku přes ulici (dnes už neexistujícím) bráchu v kočárku. Často si přitom myslela na uherák, který měl otec vystavený pod sklem na pultě. Kdyby jí tak kousek dal, aspoň kolečko! Dopředu ale

věděla, co jí zas řekne, když se zeptá, jako mockrát předtím: Ne ne ne, pak obřadně ukrojí krajíc chleba, posolí a dá jí ho se slovy: Tady máš, Věrko, Boží dar.

Žádný salámek. Šmytec. A po únoru 1948 byl šmytec i s krámem, komunisti si ho vzali, což se podepsalo na ekonomické situaci rodiny. Otec to vzal jako pokyn osudu: když všichni tolik chtějí znárodnovat, je těžké se tomu zpoza pultu postavit. Doma se nenadávalo na poměry a nečekalo se, „až to praskne“: obchod byl pryč a nebylo na tom co řešit, byla to v životě odepsaná kapitola a psala se nová, ve které šlo o to, vychovat děti co nejlíp, poměry nepoměry. Že otec asi není úplně nadšen v novém zaměstnání ve svazu spotřebních družstev, kam ho shora přidělili, si dcery odžívaly spíš v představách.

Doma zůstával hrdinou několika udatných historek, které se připomínaly při rodinných oslavách a výročích. Vyprávělo se třeba, jak v květnu čtyřicet pět odzbrojil v poříčském parku nějakého prchajícího Němce – a potom už se jenom divil, jak ho spolubratři Češi, kteří předtím vyčkávali za rohem, bezbranného zkopali. Nebo jak ještě týdný po válce tahal v Černošicích z Berounky pod jezem zbraně, které tam Němci v květnu v panice na útěku naházeli: aby to nevybouchlo, když se všude okolo koupaly děti. A maminka zas doma v karlínském bytě ukazovala otvor po kulce, památku na anonymního střelce, který si za povstání pomyslel na tatínka, když u otevřeného okna poslouchal vysílání revolučního rozhlasu.

Byt v posledním, čtvrtém patře vedle půdy byl prostorný, určitě aspoň z pohledu dětí. Hlavně kuchyň byla prý tak rozlehlá, že všechny čtyři si tam, aby je vůbec bylo slyšet, vypěsovaly silný hlas, který jim zůstal až do dospělého věku; Věře později přišel vhod v prostorných tělocvičnách. Koupelnu byt neměl, když bylo potřeba děti vykoupat, matka zatopila pod

kotlem a nechala je vycákat se ve škopku v kuchyni, nebo, když byla nutná větší údržba, přišly ke slovu necky na půdě. Vedle rodičovské ložnice byl pokoj zařízený ještě v dobách, kdy otec měl obchod, s hezkým nábytkem a klavírem, na který se původně děti měly učit hrát – ukázalo se však, že žádné z nich nemělo hudební sluch, nepřešly přes „do re mi fa“, a z nástroje se stal bytový doplněk, podstavec pod krásnou broušenou vázu s květinami. Když ho jednoho dne matka za úplatu nechala ze čtvrtého patra zas odvézt, všem se doma ulevilo.

Úplně na konci bytu zbýval pokoj-skrýš, kdysi pidimístnost pro služku, kde žily našťosované všechny tři sestry (s bratrem zaparkovaným v obýváku). Když později nejstarší Hana nastoupila ke studiu na konzervatoři v Brně, o pokoj-nudli se podělily Eva s Věrou. Sdílely všechno, nevelký prostor, oblečení i většinu hraček, nebylo to lehké. Největší křivda, kterou si Věra z dětství zapamatovala, byla, když jí sestra vyměnila panenku „plaváčka“ (měly dvě stejné) potom, co se té její utrhla noha. Ale kdoví, jak by na stejnou historku vzpomínala Eva, protože tenkrát všechno skončilo tím, že sestra se na ni po zjištění závady vrhla a nabančila jí.

Ještě že Věra až tolik na panny nebyla, mnohem radši už tenkrát hrávala na ulici s klukama fotbal. Ani když obě povyroستly, nebylo soužití vždycky úplně lehké, jejich životní rytmy byly odlišné. Věra potřebovala brzy ráno vstát a jít trénovat, Eva zas chtěla v noci žít. Vždycky když se ve tři hodiny ráno v nudli rozsvítilo světlo, vznikl problém. Kdo je horší, ten, kdo si sobecky spí a neposlouchá, nebo ten, kdo nenechá druhého vyspat v malé cimře?

Po otci Věra patrně zdědila pohybový talent: zamlada hrával fotbal za Čechii Louny a říkali o něm, že uměl v bráně skákat